

המאגר הגנטי שיביא לתיקון חברתי

חברת MyHeritage הכריזה לאחרונה על פרוייקט מצווה: הקמת **מאגר גנטי** וביצוע בדיקות DNA בחינם לכל אזרח הסבור כי הוא ומשפחתו קשורים לפרשה הכאובה, בה נעלמו ונחטפו ילדי עולים מארצות המזרח. הבדיקות יוצלבו במאגר גנטי, במטרה להביא לאיחוד משפחות שהופרדו בשנים הראשונות לקום המדינה. "זוהי חובה מוסרית וציונית", אומר המנכ"ל, גלעד יפת.

רועי מנדל, 27.09.16

פרשת ילדי תימן, מזרח ובלקן (ראה [ערכ בויקיפדיה](#)) נחשבת לאחת הפרשות הכאובות בתולדות מדינת ישראל, וגם בחלוף עשרות שנים היא עדיין רחוקה מסיום ומוסיפה להסעיר את המדינה.

החשד הגדול שמלווה את בני המשפחות, שילדיהם לא נפטרו בטרם עת כפי שנאמר להם, אלא נלקחו והועברו לחזקתן של משפחות אחרות, שב ועלה לאורך השנים לסדר היום הציבורי ועורר סערות.

עולים מתימן בשנות ה-50. "מאות ילדים נגזלו במזיד", הודה השר צחי הנגבי שמונה לבחון הסרת חיסיון הפרוטוקולים בפרשה. באדיבות לע"מ

משפחה תימנית במחנה מעבר, בדרכה לישראל. ילדים רבים סבלו מבעיות בריאות ותת תזונה, בשל תנאי המחיה הקשים. באדיבות לע"מ

אירוע היסטורי

בעוד שדור ההורים, הנמצא כיום בעשור השמיני והתשיעי לחייו, הולך לעולמו ויחד עמו העדויות בגוף ראשון ממה שאירע באותם הימים, הטכנולוגיה המתקדמת מציבה אפשרויות חדשות. הקריאה להקמת מאגר גנטי במטרה לאתר קשרים משפחתיים בין אנשים שהופרדו, עלתה אמנם פעם אחר פעם בשנים האחרונות אך לא הבשילה לכדי פעולה. גם כשברור היה כי בדיקות DNA הן הדרך היחידה לאחד את המשפחות - סחבת, בירוקרטיה וקשיי תקציב עכבו פעולה אמיתית.

בשנים האחרונות פועלות עמותות שונות, בראשן עמותת עמר"ם, וכן פורום "אחים וקיימים" להביא לתודעה ציבורית רחבה את הפרשה ואת סיפורן של המשפחות. במסגרת פעילותן הן מתעדות את סיפורי המשפחות שילדיהן אבדו, וכן פועלות באפיק משפטי וציבורי כדי לאלץ את המדינה לחשוף לציבור את כל החומרים שבידה. בחודשים האחרונים שוב פרצה סערה ציבורית סביב הנושא ונשמעו שוב קריאות להקמת מאגר גנטי. אף גורם לא הרים את הכפפה לבצע זאת בפועל בקנה מידה רחב – עד שנכנסה לתמונה חברת MyHeritage.

בשבוע שעבר בישרה MyHeritage כי תקים בעצמה ועל חשבונה מאגר שכזה ותציע בדיקות DNA בחינם, לכל מי שסבור שיש לו קשר לפרשה, במטרה לאחד משפחות. המאגר הגנטי – דבר שמעולם לא נעשה בישראל, הוא אירוע היסטורי שעשוי להביא לאיחוד משפחות, עשרות שנים לאחר שהופרדו. המאגר מתבסס על טכנולוגיה חדשה שפיתחה חברת MyHeritage לאחר שהרחיבה את עסקי הליבה שלה בתחום הגנאלוגיה לבדיקות דנ"א, ושיתוף פעולה שלה עם מעבדת Family Tree DNA בארה"ב.

בדיקות DNA של משפחות ילדי תימן, המזרח והבלקן במשרדי MyHeritage. המבוגרים התקשו לעצור את הדמעות.

המאגר הגנטי יוצא לדרך

ימים ספורים לאחר ההכרזה על הקמת המאגר, נערך בתאריך 21 בספטמבר 2016 המפגש הראשון לבדיקות ה-DNA במשרדי החברה. כ-70 איש, קשישים וקרובי משפחתם הקשורים לפרשת ילדי תימן החטופים וכן אנשים מאומצים, הגיעו לבצע בדיקות DNA בתקווה להתאחד עם יקיריהם. את פניהם קיבלו עובדי החברה, שהתגייסו ברגישות ומסירות למשימה, ביצעו את הבדיקות וראיינו את הנבדקים המעוניינים בכך, ובנו עבורם אילנות יוחסין שיאפשרו להבין היטב את קשרי המשפחה שעשויים להופיע בתוצאות. כל הראיונות תועדו במצלמות וידיאו ויועלו לאילנות היוחסין, כדי שיישמרו לדורות הבאים ויסייעו בחקר קורות הפרשה.

ההתרגשות שנרשמה במקום היתה עצומה ורבים מהבאים, קשישים בשנות ה-80 וה-90 לחייהם שילדיהם נעלמו לפני שנים רבות אך עדיין מאמינים כי הם בחיים, התקשו לעצור את הדמעות בעת שהגיעו לבצע את הבדיקה. בין הבאים היה גם הזמר בועז שרעבי, המחפש את אחותו.

הזמר בועז שרעבי מכניס את דגימת ה-DNA למבחנה. מבקש למצוא את אחותו שנעלמה בילדותו.

צוות חדשות ערוץ 2 [תיעד](#) את האירוע ההיסטורי שנערך במשרדי החברה וכתבת ערוץ 2, רינה מצליח, המלווה את פרשת ילדי תימן, המזרח והבלקן לאורך השנים, שוחחה עם רבים מהאנשים שהגיעו לבצע את הבדיקות ושמעה מהם על ההתרגשות העצומה, הציפיות הרבות מבדיקות ה-DNA שערכו והיחס החם שקיבלו מעובדי MyHeritage.

מנכ"ל מייסד MyHeritage, גלעד יפת בראיון לערוץ 2, מסביר מדוע החליט להקים מאגר גנטי לילדי תימן, המזרח והבלקן.

פרויקט מצווה

אלו המכירים מקרוב את פעילותה הנרחבת של MyHeritage למען הקהילה לאורך השנים, כנראה שלא הופתעו מהודעתה של החברה. בשנים האחרונות, במסגרת פרויקטים לשם מצווה שאותן נוהגת לבצע לטובת הקהילה באופן קבוע, בחרה החברה מטרות בעלות ערך הנוגעות להיסטוריה של העם היהודי והשקיעה תקציבים ומשאבים אנושיים רבים במטרה להביא לשינוי ותיקון חברתי והיסטורי.

כך פעלה החברה להשבת רכוש יהודי שנבזז על ידי הנאצים ומצאה יורשים חוקיים לרכוש ויצירות אמנות גנובות. כך ביצעה החברה מחקר היסטורי מקיף, הכולל דיגיטיזציה של ארכיונים, על הקהילה היהודית בקורפו שביוון, שכמעט ונמחקה מדפי ההיסטוריה בעקבות השואה. בימים אלו הגיעה MyHeritage למחצית הדרך בפרויקט תיעוד של כל המצבות במדינת ישראל ושימור המידע ההיסטורי המצוי בהם, בחינם ולכל דורש.

כעת, כאמור, הציבה לעצמה MyHeritage יעד חדש וחשוב מאין כמוהו: לאחד משפחות של ילדי תימן, המזרח והבלקן, שהופרדו לפני עשרות שנים. "אנו מבצעים את הפרויקט מתוך תחושת שליחות", אומר המנכ"ל והמייסד, גלעד יפת. "אנו רואים בכך חובה מוסרית וציונית שתסייע בריפוי ותיקון חברתי". את הפרויקט מבצעת MyHeritage בשיתוף פעולה עם השדולה בכנסת לחקר האמת בפרשת ילדי תימן והעומדת בראשה, ח"כ נורית קורן, שהתגייסה למשימה.

מנכ"ל MyHeritage, גלעד יפת וח"כ נורית קורן, יו"ר השדולה לחקר האמת בפרשה. "חובה מוסרית וציונית שתסייע בריפוי ותיקון חברתי"

בדיקת DNA בחינם לכל הקשורים לפרשה

במסגרת הפרויקט הקצתה MyHeritage בשלב ראשון אלף בדיקות DNA, בעלות ממוצעת של 100 דולר לבדיקה, שינתנו לכל אדם הקשור לפרשה שביע רצון להיבדק. בני משפחות שילדיהם נעלמו או נחטפו, לצד אנשים הסבורים כי הם מאומצים, זכאים לבצע את הבדיקה. במידה ושני הורי הילד עדיין בחיים, מומלץ כי יבדקו שניהם ובמידה ואחד ההורים או שניהם אינם בחיים, מומלץ לאחד האחים לבצע את הבדיקה.

בדיקת DNA למשפחות ילדי תימן, המזרח והבלקן. בשלב הראשון, 1000 בדיקות ייערכו בחינם לטובת המאגר, בתקווה לאחד משפחות.

מרבית הבדיקות יבוצעו במשרדי החברה באור יהודה בימים מרוכזים שיוקצו במיוחד לכך, בתקווה להיענות רבה בציבור. לאלו שמסיבה זו או אחרת לא יוכלו להגיע להיבדק, תישלח ערכה לביתם.

בדיקת ה-DNA פשוטה, אורכת כשתי דקות ואינה כוללת נטילת דם. הנבדקים מתבקשים לגרד, באמצעות מברשת קטנה, את חלל הלחיים בתוך הפה. ראש המברשת מוכנס למבחנה הנשלחת למעבדה מתקדמת בארה"ב שתפיק ממנה את ממצאי ה-DNA של הנבדק. כל הנבדקים במאגר יושוו זה לזה כדי למצוא התאמות, וכמו כן יושוו לכשלוש מאות אלף איש נוספים מחו"ל שכבר נבדקו, במטרה לגלות קרבה משפחתית. הבדיקה לא רק שתצביע על קשר משפחתי, אלא גם על מהותו.

נציגי MyHeritage ובני המשפחות בונים יחד אילנות יוחסין ומתעדים את הסיפור המשפחתי, כולל עדות מצולמת.

בשל העובדה כי מדובר בפרשה רגישה במיוחד בתולדות המדינה הנוגעת לחייהם של אנשים ופרטיותם, תוכנן המאגר הגנטי תוך התחשבות בדרישות ההגנה על פרטיות הנבדקים. הבדיקות שיבוצעו במעבדת Family Tree DNA בארה"ב ייעשו באופן אנונימי באמצעות מספרי הבדיקות, ושמות הנבדקים לא יועלו לרשת. מסמך ובו מיפוי מספרי הבדיקה והשמות יוחזק על ידי החברה ועם קבלת התוצאות ייצרו אנשי MyHeritage קשר עם הנבדקים, יעדכנו אותם בממצאי הבדיקה ויטייעו עמם כיצד ברצונם להתקדם, במקרה של הצלבה: האם ליצור קשר עם הצד השני והאם ברצונם להיפגש. במידה ותימצא הצלבה אך אחד הצדדים לא יהיה מעוניין בקשר, לא ימסרו פרטיו לצד השני. דבר לא יפורסם על ממצאי הבדיקה, אלא אם שני הצדדים יאשרו זאת.

הבדיקות לא יועברו לצד שלישי בשום מקרה ובכל עת יוכלו הנבדקים להורות על השמדת הבדיקה והמידע הדיגיטלי שהופק ממנה. לכל אדם שייבדק תינתן האפשרות לקבל את הקובץ הדיגיטלי עם פרטי ה-DNA שלו, במידה וירצה בכך. חשוב להדגיש כי ה-DNA של כל נבדק ותוצאות הניתוח שלו וההצלבות שלו שייכים לנבדק ואך ורק לנבדק, ואין לחברה או למעבדה בעלות כלשהי עליהם. לכל נבדק תינתן גישה ישירה באמצעות שם משתמש וסיסמא אישיים עבור החשבון שלו באתר החברה ובאתר המעבדה כדי שיוכל לראות את התוצאות שלו בכל עת. בנוסף, נציגי החברה יעמדו לרשותו למענה על כל שאלה וסיוע בהבנת התוצאות ומשמעותן.

פרוייקט מצווה: נציג MyHeritage מתעד את ההיסטוריה המשפחתית של אחד הנבדקים.

צעד גדול לאיחוי הקרעים

בדיקות ה-DNA לא יוכלו לגלות מה התרחש בשנים הראשונות לקום המדינה, אבל יוכלו למצוא קשרי משפחה במידה שאיננה ניתנת לערעור. זו המטרה שהצבנו לעצמנו.

בפרוייקט המאגר הגנטי של משפחות ילדי תימן, המזרח והבלקן מבקשת MyHeritage לעשות את מה שהיא יודעת לעשות בצורה הטובה ביותר מאז שהוקמה, בכל רחבי העולם: לאחד משפחות. זוהי תכלית הפרוייקט, זוהי המצווה. אם נצליח בכך, ולו במקרה אחד בודד, זה יצדיק את הפרוייקט ויהווה עולם ומלואו.

אנשים הסבורים כי הם קשורים לפרשה ומעוניינים לבצע בדיקת DNA בחינם מוזמנים להירשם באתר הפרוייקט: <https://www.myheritage.co.il/dna> ונציגי MyHeritage יעמדו עמם בקשר לתיאום מועד הבדיקה.